

AUTOREFERAT

Dr Justyna Stępień

Instytut Anglistyki

Wydział Filologiczny

Uniwersytet Łódzki

1. Imię i nazwisko.

Justyna Stępień

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe lub artystyczne – z podaniem podmiotu nadającego stopień, roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.

Doktor nauk humanistycznych w zakresie kulturoznawstwa (2012)

Uniwersytet Łódzki, Wydział Filologiczny

Dyplom wydany na podstawie rozprawy: „Towards Postmodernity. British Pop Art in the Context of Mass Culture and Mass Media Development, 1956–1968”

Promotor w przewodzie doktorskim: prof. dr hab. Jerzy Jarniewicz

Dyplom ukończenia dwuletnich studiów podyplomowych (2008)

Uniwersytet Łódzki, Podyplomowe Studium Translacji

Tłumaczenia pisemne język angielski

Magister filologii angielskiej (2006)

Uniwersytet Łódzki, Wydział Filologiczny

Dyplom wydany na podstawie pracy magisterskiej: „The Problem of Visual Representation in David Hockney’s Selected Artworks”

Promotor pracy magisterskiej: prof. dr hab. Jerzy Jarniewicz

3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych lub artystycznych.

01.10 2019–obecnie

adiunkt w Zakładzie Literatury i Kultury Brytyjskiej Uniwersytet Łódzki, Wydział Filologiczny, Instytut Anglistyki

01.10.2012–30.09.2019

adiunkt w Instytucie Anglistyki, Uniwersytet Szczeciński, Wydział Filologiczny
(obecnie Instytut Literatury i Nowych Mediów)

Zatrudnienie w innych jednostkach

01.10.2012–30.06.2015 wykładowca na Wydziale Studiów Międzynarodowych i
Politologicznych Uniwersytetu Łódzkiego (prowadzenie zajęć dla kierunku
Międzynarodowe Studia Kulturowe w języku polskim i angielskim w oparciu o umowę
zlecenie)

Wpływ postępu technologicznego na sztukę współczesną pozostaje w centrum moich
zainteresowań naukowych nieprzerwanie od kilkunastu lat. Moje badania mają od zawsze
charakter interdyscyplinarny i wynikają z wypracowanego warsztatu neofilologicznego
(literaturoznawczego). Już na etapie przygotowania pracy magisterskiej udało mi się usytuować
moją działalność naukową na pograniczu badań kulturowych, literaturoznawstwa, historii
sztuki i estetyki. W mojej rozprawie doktorskiej skupiłam się na analizie prac artystycznych,
których charakter intermedialny wymagał podjęcia kulturowych badań nad postmodernizmem,
osadzonych w szeroko pojętej teorii krytycznej. Projekty artystyczne rozpatrywałam również
na tle szerszych zjawisk kultury wizualnej lat sześćdziesiątych, akcentując powiązania prac
artystycznych z procesami społeczno-ekonomicznymi, technologicznymi, instytucjonalnymi i
politycznymi. Krótkie staże badawcze w zagranicznych instytucjach (szkoły letnie) pozwoliły
mi na pogłębienie moich rozważań na temat wpływu techno-nauki na przeobrażenia
dzisiejszego świata. Obecnie skupiam się na badaniach poświęconych relacji technologii, nauki
i sztuki w perspektywie teoretycznej posthumanizmu krytycznego i nowego materializmu. W
takim ujęciu potencjał krytyczny sztuki postrzegam jako istotne uzupełnienie badań
kulturowych.

4. Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.).

MONOGRAFIA NAUKOWA

Stępień, J. (2022) *Posthuman and Nonhuman Entanglements in Contemporary Art and
the Body*. New York: Routledge. (seria: Routledge Advances in Art and Visual Studies)
ISBN 9781032104089

<https://doi.org/10.4324/9781003216209>

(wydawnictwo z II poziomu – 200 pkt.)

4.1 Cel monografii

Monografia *Posthuman and Nonhuman Entanglements in Contemporary Art and the Body* podejmuje niezwykle istotną kwestię sposobów konceptualizacji granic między ciałami ludzkimi i nie-ludzkimi, które zostały zatarte przez dynamicznie rozwijające się procesy biotechnologiczne i biomedyczne. W książce rozpatruję strategie i taktyki artystyczne prowadzące do nierozłączności i przenikalności materii ludzkiej i nie-ludzkiej wykorzystując analizy prac artystycznych i filmowych realizowanych w ostatnich latach i zainspirowanych przenikającymi się dziedzinami nauki, sztuki i filozofii. Projekty będące przedmiotem moich analiz pozostają jednak w opozycji do antropocentrycznego paradygmatu promowanego przez dyskurs społeczno-kulturowy zaawansowanego kapitalizmu. W moich rozważaniach koncentruję się na krytycznych postawach artystów wobec normatywnych praktyk kapitalizmu, które pogłębiają dualistyczną wizję świata, eksploatując nie-ludzkie organizmy w celu dalszego rozwoju ekonomicznego i biomedycznego. Niniejsza monografia skupia się zatem na tych projektach artystycznych, które odchodzą od uniwersalistycznej konceptualizacji i od określania ciał ludzkich i nie-ludzkich przez pryzmat definicji marginalizujących to, co niezwiązane z *anthropos*. Odnosząc się do teorii wypracowanych na gruncie nowego materializmu i posthumanizmu krytycznego, stawiam pytanie o to, w jaki sposób artyści, eksplorując połączenia tego, co ludzkie i nie-ludzkie (zwierzęta, rośliny, technologia, Ziemia, bakterie, wirusy itp.), podkreślają immanentną nierozzerwalność wszelkich procesów materialnych i dyskursywnych, społecznych i naukowych, naturalnych i kulturowych decydujących o relacyjnym charakterze świata. Równocześnie zwracam szczególną uwagę na walor etyczny analizowanych projektów artystycznych, które nie eliminują i nie marginalizują nie-ludzkich bytów, a wprowadzają nowe modele oparte o współsprawczość (*co-agency*).

Celem książki było wypracowanie nowatorskiego podejścia, które umożliwiłoby odstępianie od dualistycznych i zakorzenionych w kulturze sposobów konceptualizowania relacyjności ciał na rzecz materialno-dyskursywnej i postantropocentrycznej metody poszerzania wiedzy w oparciu o logikę relacyjności. Realizując ów cel, rozwinęłam pojęcie więcej/nież/ludzkiego splotu¹ (*more/than/human entanglement*) w nawiązaniu do ontologii realizmu sprawczego Karen Barad, rozumianego jako rekonfiguracja świata oparta na materialno-dyskursywnym współwytwarzaniu złożoności i różnorodności naszej planety. Innymi słowy, w ujęciu Barad zarówno ciała ludzkie, jak i nie-ludzkie są ontologicznie nierozzerwalne z zachodzącymi na świecie zjawiskami materialnymi. Wykorzystując

¹ Moja koncepcja została zacytowana w artykule Pawła Leszkowicza zatytułowanym „Anish Kapoor: Rzeźba jako abstrakcyjny organizm w posthumanistycznych konstelacjach”, który został napisany na potrzeby wystawy prac Anisha Kapoora w Oronsku (2022-2023). Artykuł został opublikowany w albumie *Anish Kapoor* pod redakcją Doroty Monkiewicz.

subtelności językowe zaproponowane przez filozofkę, wprowadzam do stworzonego przez Sarah Whatmore pojęcia więcej-niż-ludzki modyfikację, zamieniając dywizy na ukośniki, bowiem – jak zaznaczam – nie chodzi tu o linearność i określoność, ale właśnie o nieokreśloność i splot jako cechy naszego wspólnego, wielogatunkowego i bio-różnicowanego istnienia. Rozwijając ten pogląd, stwierdzam, że taka perspektywa otwiera nowe twórcze możliwości i praktyki myślenia ze światem i *dla* świata więcej/nież/ludzkiego. Myślenie poprzez sploty pociąga za sobą uznanie pełnego spektrum różnorodnych bytów składających się na złożoność i dynamikę materialną świata. Na przykładzie analizowanych praktyk artystycznych wykazuję zatem, że dzięki zrozumieniu naszych więcej/nież/ludzkich splotów, będziemy mogli wypracować odpowiedniejsze formy działania w obliczu obecnego kryzysu ekologicznego.

Problematyka, jak i proponowany tryb analiz wykorzystanych w niniejszym osiągnięciu sytuują podjęte przeze mnie badania w obszarze badań kulturowych nad artystycznymi formami ekspresji. Biorąc pod uwagę przyjętą wyżej optykę badawczą i teoretyczną, osiągnięcie można zaliczyć do nurtu humanistyki środowiskowej, wyrastającej z feministycznych badań nad nauką i technologią, oraz postulującej stanowisko postantropocentryczne (będące siłą napędową posthumanizmu krytycznego), posthumanistyczne i postreprezentacyjne. Zatem, akcentując powiązania działań artystycznych z materialnymi, teoretycznymi i instytucjonalnymi kontekstami, badania przedstawione w monografii lokują się w obszarze nowego materializmu oraz szeroko pojętej posthumanistyki krytycznej. Co istotne, tak zakrojone ujęcie badawcze zwraca uwagę na różnorodność, wielopłaszczyznowość i post-dyscyplinarność omawianych praktyk artystycznych, dając również punkt wyjścia do pełniejszego rozumienia ich kulturotwórczej roli.

4.2 Stan badań przed publikacją monografii

Mimo coraz liczniej pojawiających się publikacji poświęconych posthumanizmowi i nowemu materializmowi, książki dotyczące konceptualizacji splotów ciał ludzkich i nie-ludzkich w praktykach artystycznych są wciąż rzadkością. Pierwszą publikacją, w której zostało wprowadzone pojęcie ciała w duchu posthumanistycznym, był tom *Posthuman Bodies* z 1995 roku, wydany pod redakcją Jacka Halberstama i Iry Livingstone. Eseje w nim zawarte skupiają się jednak głównie wokół analiz poświęconych dziełom filmowym, wizualnym i literackim, koncentrując się przede wszystkim na sposobach narracji o ciałach i ich prezentacji w oparciu o teorie feministyczne i queerowe. Osadzona w kontekście badań teoretycznych nad postmodernizmem publikacja, choć zawiera bogate analizy różnorodnych tekstów kulturowych, nie uwzględnia nie-ludzkich aktorów jako równoprawnych wytwórców

społeczno-kulturowego znaczenia. Podobnie Kim Toffoletti w swojej monografii *Cyborgs and Barbie Dolls. Feminism, Popular Culture and The Posthuman Body* z 2006 roku skupia się głównie na procesach odpowiedzialnych za konstruowanie posthumanistycznej rzeczywistości. Ludzkie ciało w monografii analizowane jest jedynie z perspektywy wizualnej i postrzegane jako rozwinięcie postmodernistycznego symulakrum.

Artur Kroker w wydanej w 2012 roku książce *Body Drift. Butler, Hayles, Haraway* analizuje wpływ pism feministycznych filozofek na rekonceptualizacje ludzkiego ciała. Jego wnikliwe rozważania są wyłącznie teoretyczne, nie uwzględniają praktycznego wymiaru założeń proponowanych przez feministyczne filozofki. Również relacja ciała ludzkiego z nie-ludzkimi organizmami ujęta jest przez autora z perspektywy antropocentrycznej. Nowsza monografia z 2016 roku, *The Posthuman Body in Superhero Comics. Human, Superhuman, Transhuman, Post/Human*, Scotta Jeffery'ego oferuje cenne spostrzeżenia dotyczące konceptualizacji ciał w ujęciu posthumanistycznych; autor bada jednak tylko formy ucieleśnione w komiksach o superbohaterach.

W ostatnich latach ukazało się kilka opracowań eksplorujących nowomaterialistyczne podejście przyjęte również w moich rozważaniach. Wydana w 2016 roku pozycja *Mattering Feminism, Science, and Materialism* pod redakcją Victorii Pitts-Taylor jest zbiorem esejów, które wykorzystują feministyczną myśl dotyczącą roli materii w najnowszych osiągnięciach biologii, fizyki, neurobiologii, epigenetyki i innych dyscyplin naukowych. W tomie został podjęty temat relacji ludzkiej cielesności z podmiotowością, zredefiniowano granice między tym, co ludzkie, a tym, co nie-ludzkie, oraz między naturą i kulturą, rozwinięto zagadnienie uwikłań materii, wiedzy i praktyki, a także zajęto się biologiczną materializacją jako złożonym i otwartym procesem. Odniesienia do praktyk artystycznych pojawiają się jedynie w rozdziale czwartym i nie są analizowane z perspektywy więcej/nież/ludzkich splotów.

W Polsce najpełniejsze ujęcie posthumanistycznych praktyk artystycznych zostało przedstawione przez Monikę Bakke w monografii *Bio-transfiguracje. Sztuka i Estetyka Posthumanizmu* z 2010 roku. Książka stała się znaczącą pozycją, która zainicjowała debatę nad posthumanizmem i nieantropocentryczną estetyką w polskich badaniach filozoficznych i artystycznych. Autorka podkreśla istotną rolę bio-transfiguracji materii nie tylko w naukach przyrodniczych i biotechnologii, ale przede wszystkim w sztuce, technonauce i życiu codziennym. Publikacja była główną inspiracją do podjęcia przeze mnie badań nad posthumanizmem.

Na tle przytoczonych przeze mnie pozycji moja monografia jest autorską refleksją, która wzbogaca obecną debatę akademicką o sposoby konceptualizacji materialnych powiązań, określanych przeze mnie jako więcej/nież/ludzkie sploty. Zaproponowana koncepcja podkreśla

złożony charakter procesów materialno-dyskursywnych odpowiedzialnych za kształtowanie się cielesnej relacji między aktorami ludzkimi i nie-ludzkimi, i jednocześnie uwzględnia jej etyczny wymiar. Należy zaznaczyć, że celem wprowadzenia proponowanego przeze mnie terminu nie było redefiniowanie projektów artystycznych, ale ukazanie, że procesy artystyczne wytwarzają sploty materialno-dyskursywne odpowiedzialne za transformacje dzisiejszego świata. Odnosząc się do powstałych dotychczas opracowań krytycznych na temat analizowanych dzieł, podjęłam się próby odczytania ich na nowo, wychodząc poza obecnie przyjęte stanowiska krytyczne oraz wykorzystując w pełni wcześniej niewyeksplorowane nowomaterialistyczne podłoże teoretyczne i ontologię realizmu sprawczego rozwiniętą przez Karen Barad. Głównym założeniem tego ujęcia jest podkreślenie, że materialność nie stanowi wyłącznie biernego wytworu ludzkiego działania, powierzchni oczekującej na kulturowe oznaczenia, ale aktywny proces, rekonfigurację kształtującą lokalne określenia granic, własności i znaczeń (Barad 356). Omawiane zatem prace to artystyczne praktyki nie tylko odzwierciedlające świat, ale go przekształcające, oferujące rozwiązania, przyszłe metody i wartości etyczne połączone z naszym zaangażowaniem w świat i *dla* świata. Innymi słowy, prace artystyczne przytoczone w monografii stają się praktykami podjętymi w trosce o stan dzisiejszego świata, spowodowany wymieraniem gatunków, katastrofą klimatyczną, niedoborem żywności i zasobów naturalnych itp. Dodatkowy walor książki stanowi uwzględnienie interdyscyplinarnego i transmedialnego charakteru materiału badawczego. Osiągnięcie nie jest więc monografią poświęconą twórczości pojedynczego artysty, lecz uwzględnia szerokie spektrum działań artystycznych – analizuję w nim rzeźby, prace bio artu, dzieła filmowe oraz praktyki performatywne, wskazuję na ich międzygatunkowy i hybrydyczny charakter przekraczający antropocentryczny paradygmat i domknętą wizję rzeczywistości późnego kapitalizmu.

4.3 Struktura monografii

Książka składa się ze wstępu, czterech rozdziałów oraz zakończenia. We wstępie zatytułowanym *Unfolding Posthuman, Nonhuman and More/Than/Human Entanglements* dokonuję przeglądu pojęć: transhumanistyczny, nie-ludzki, posthumanistyczny i więcej-niż-ludzki, podsumowując aktualne stanowiska teoretyczne dotyczące konceptualizacji różnorodnych form ucieleśnienia obecnych w praktykach kulturowych. Zarysowując złożoność wzajemnych powiązań ciał ludzkich i innych nie-ludzkich bytów w różnych ujęciach teoretycznych, wprowadzam wcześniej wspomniane nowatorskie pojęcie więcej/niż/ludzkich splotów, które jest rozszerzeniem koncepcji więcej-niż-ludzki wykorzystanej przez Sarah Whatmore w badaniach nad geografią kulturową. Zapis wykorzystujący ukośnik (/) zamiast

łącznika (-) w wyrażeniu więcej-niż-ludzki został zainspirowany myśleniem dyfrakcyjnym Karen Barad i wcześniejszymi rozważaniami Donny Haraway. Perspektywa dyfrakcyjna, mająca swe źródło w fizyce kwantowej, pozwala Barad zaakcentować odejście od myślenia opartego na reprodukcji lustrzanych odbić, które stanowią reprezentację rzeczywistości. Tym samym umożliwia niedualistyczne spojrzenie na świat. Warto zaznaczyć, że w tej perspektywie teoretycznej wpływ języka na zachodzące procesy społeczno-kulturowe nie jest odrzucony, a materialność odzyskuje jedynie swoją sprawczość (*agency*). Innymi słowy, filozofka akcentuje inherentne sploty pomiędzy procesami naturalnymi i społecznymi zachodzącymi w świecie, udowadniając, że więź istniejąca pomiędzy dyskursywnością i materialnością jest wynikiem stałego, dynamicznego procesu materializowania świata. Ukuty przeze mnie termin zainspirowany myślą dyfrakcyjną sygnalizuje zatem wzajemne splatanie się ludzkiej i nie-ludzkiej materialności, wskazując na współkonstituowanie się różnic, które nie są determinowane, ale powstają wraz z procesami materialnymi i społeczno-kulturowymi. Jak wykazuję, w opozycji do pojęcia zaproponowanego wcześniej przez Whatmore, koncepcja więcej/nież/ludzkiego splotu uwzględnia również etyczny charakter połączonych materializacji, który zawiera wszystkie rodzaje podmiotowości i sprawczości. W tak przyjętej perspektywie nie-ludzkie byty, zajmujące dotychczas marginalne pozycje społeczno-kulturowe, stają się podmiotami etyki, estetyki i polityki, co destabilizuje antropocentryczne modele wiedzy odpowiedzialne za generowanie różnorodnych form nierówności i wykluczenia. Obieram więc za Barad etyczno-onto-epistemologiczny kierunek moich badań, w którym etyka postrzegana jest jako odpowiedzialność wynikająca ze zrozumienia relacyjnej wizji świata.

We wstępie przedstawiam również conceptualne i analityczne drogowskazy moich dalszych rozważań. W nawiązaniu do koncepcji fałdy (*fold*) Gillesa Deleuze'a nazwałam rozdziały „rozfałdowaniami” (*unfoldings*). Analizowane w nich działania artystyczne – przypominające wykorzystaną przez filozofa figurę fałdy, która podkreśla eklektyczny i procesualny charakter baroku i filozofii Leibniza – konstituują się jako nawarstwienia materii, tekstury i łączenia różnych materiałów. Omawiane praktyki artystyczne pomimo tego, że bazują na różnorodnych formach ekspresji – od rzeźb, instalacji interaktywnych po dzieła filmowe i performansy – zajął się, zapożyczając do procesu twórczego badania i metody biotechnologiczne i biomedyczne. W wyniku tych działań powstają różnorodne sploty łączące ciała ludzkie z nie-ludzkim: zwierzętami, technologią, roślinami, bakteriami i protistami (śluzowcami), które wyznaczają oś moich rozważań zawartych w kolejnych rozdziałach monografii. Podkreślam, że analizowane sploty, przekraczając paradygmat antropocentryczny, podkreślają współprawczość i relacyjność w sposobach wytwarzania wiedzy o świecie.

W rozdziale pierwszym przedstawiam koncepcje teoretyczne różnych tradycji filozoficznych odnoszących się do relacyjności i współzależności ciał ludzkich i nie-ludzkich. Skupiam się przede wszystkim na wymiarze etycznym tych myśli i ich postantropocentrycznych tez na temat sposobów konceptualizacji tego, kim jest człowiek w obliczu relacji z nie-ludzkim światem. Rozważania zawarte w tym rozdziale otwieram analizą *Atlasu Mnemosyne* Aby'ego Warburga, odnosząc się do transdyscyplinarnej i transkulturowej metody analizowania obrazów, które stanowią również podstawę dalszych rozważań zawartych w rozdziale. Mając na uwadze rozległą ikonologicznie i genealogicznie metodę kuratorską Warburga, zestawiającego ze sobą zachodnie i niezachodnie tradycje wizualne na przestrzeni wieków, zwracam szczególną uwagę na sposoby przedstawiania relacji ludzkich i nie-ludzkich ciał w kontekście zachodzących procesów społeczno-kulturowych i środowiskowych. Jak podkreślam, w niedokończonym projekcie Warburg uchwycił procesy akulturacji i socjalizacji przedstawień cielesności, które przebiegały równolegle z postępem naukowym i ekspansją geograficzną, z czasem stając się dominującym wyznacznikiem społeczno-kulturowej konceptualizacji ludzkiego ciała w świecie zachodnim. W kolejnych częściach rozdziału odnoszę się do koncepcji fałdy Gillesa Deleuze'a, będącej środkiem, za pomocą którego filozof przygląda się antydualizmowi i pluralizmowi baroku, nawiązuje także do paralelizmu Spinozy, dowodzącego ciągłości ciała i umysłu, oraz do pojęcia Ciała Bez Organów Deleuze'a i Guattariego, wskazujących na relacyjność i dynamikę ludzkiego powiązania z tym, co postrzegane jako nie-ludzkie. W dalszych podrozdziałach prezentuję nowomaterialistyczne ujęcia teoretyczne autorstwa Rosi Braidotti, Karen Barad, Donny Haraway i Stacy Alaimo, które uznają relacyjność więcej/nież/ludzkich splotów za trwający w świecie proces materialny. Przedstawione w tym rozdziale koncepcje teoretycznie rozpatrują cielesną relacyjność w kategoriach jej materialności i afektywnych połączeń, wskazując, że wykracza ona poza myślenie dualistyczne, a tym samym znosi podziały na sferę ludzką i nie-ludzką. Ludzkie ciała wplecione są w nie-ludzki świat dzięki różnym intra-akcjom, które tworzą układy o określonych granicach i właściwościach i podlegają nieustannym rekonfiguracjom – powodującym wciąż nowe relacje (Barad 2007: 179). Omówione w rozdziale perspektywy myśli feministycznej stają się komplementarnymi praktykami, które pozostając w dialogu z propozycjami teoretycznymi poprzednich generacji, podkreślają, że myślenie to również działanie niewyabstrahowane z procesów świata, w którym żyjemy. W tym celu nowe materialistki wypracowują innowacyjne narzędzia i inicjują dalsze procesy konceptualne, aby dowieść, że dyskurs jest również ontologicznie materialną kategorią. Istotny wydaje się fakt, że filozofki włączają osiągnięcia z zakresu nauk ścisłych i przyrodniczych, podkreślając wagę wielowarstwowej relacji nauki, sztuki i środowiska w pojmowaniu złożoności świata.

Koncepcje rozwinięte w tej części są punktem wyjścia dla rozważań w kolejnych rozdziałach książki.

Więcej/nież/ludzkie sploty rozpatrywane są w pracach artystycznych poprzez kształtowanie się relacji ludzi z nie-ludzkimi zwierzętami. W rozdziale drugim zatytułowanym *Unfolding Human/Nonhuman Animal Entanglements* omawiam rzeźby, które choć powstały w wyniku zastosowania tradycyjnych technik, nie odwzorowują humanistycznego paradygmatu dualistycznie konceptualizującego cielesne relacje człowieka i nie-ludzkiego zwierzęcia. Odwołuję się w nim do prac Kate Clark i Patricii Piccinini, które eksplorują sploty materii ludzkiej i nie-ludzkiej, zacierając granice między światem biologicznym i technologicznym. Co jednak szczególne, artystki kreują mutacje i transgatunkowe sploty, odchodząc od antropocentrycznych standardów kulturowej reprezentacji i przekształceń. Projekty ukazują, że zastosowanie w procesie twórczym różnorodnych materiałów może przyczynić się do nadania mu etycznego wymiaru, który inicjuje wielogatunkowe i bioróżnorodne postrzeganie naszego świata. Clark choć wykorzystuje tradycyjną technikę taksydermii, odbiega od antropocentrycznego ujęcia cielesnych relacji z nie-ludzkim zwierzęciem. Jej prace nie są triumfem człowieka nad światem zwierzęcym. Wręcz przeciwnie, człowiek jest tu na równi z nie-ludzkimi zwierzętami zanurzony w materialno-dyskursywne, a więc i społeczno-kulturowe procesy kreujące rzeczywistość. Dla odmiany, Piccinini w swoich pracach, będących „spekulatywnymi fabulacjami” (Haraway 2011) na temat tego, co może stać się z ludzką cielesnością pokoleń techno-kulturowych, proponuje sposoby nawiązania empatycznych relacji z materią nie-ludzką. Dla artystki troska jest kluczową postawą, która wpływa na kształtowanie się ludzkich relacji w świecie „wraz-z” nie-ludzkimi podmiotami. Omawiając prace artystek, odnoszę się do myśli Viléma Flussera zawartej w *Vampyrotheuthis Infernalis*, gdzie filozof przedstawia argumentację przeciwko istniejącym w dotychczasowych modelach wiedzy ograniczeniom przyczyniającym się do utrwalania kulturowych wzorców marginalizacji i przemocy wobec nie-ludzkich zwierząt. Jak podkreślam za filozofem, to właśnie innowacyjny i kreatywny potencjał sztuki wskazuje nowe kierunki myślenia w trosce o relacyjność, współsprawczość i różnorodność wszelkich splotów z nie-ludzkim światem.

Rozdział trzeci poświęcony jest analizie praktyk artystycznych powstających w laboratoriach naukowych i wykorzystujących metody oraz narzędzia przypisane badaniom biotechnologicznym i biomedycznym. Artyści bio artu, pracując z różnorodnymi biomateriałami i formami życia na poziomie molekularnym (komórkami, materiałem genetycznym), podkreślają rolę biologicznych i technologicznych mikro aktorów (*micro agents*) w kształtowaniu więcej/nież/ludzkich splotów. Co ważne, są to prace tworzone z troską, zasadami bezpieczeństwa i etyki obowiązującymi w danych placówkach naukowych i

edukacyjnych. Jak podkreślam, omawiane projekty stanowią głos krytyczny wobec praktyk biotechnologicznych stosowanych przez światowe korporacje i koncerny farmaceutyczne. We wstępie zestawiam bio art z antropocentryczną wizją bio-kapitalistyczną, napędzaną przez logikę ekonomiczną i ideologię transhumanistyczną, ukazaną przez Brandona Cronenberga w filmie *Antiviral*. Analizując metody stosowane przez Eduardo Kaca w jego projekcie *Historia naturalna Enigmy. Edunia* oraz przez George'a Tremmela i Shiho Fukuharę w *Biopresence*, w rozdziale tym wykazuję, że przeprowadzane przez artystów badania nad materialnością więcej/nież/ludzkich splotów znaczą więcej niż odtwarzanie „antropologicznej maszyny” licznych figur, symboli i tropów. Dla artystów to właśnie laboratorium, a nie pracownia, staje się miejscem artystycznej kreacji, w którym kwestionowane są podziały na to, co organiczne i nieorganiczne, ludzkie i nie-ludzkie, martwe i żywe, mechaniczne i biologiczne. W związku z tym laboratoria artystyczne to miejsca, w których nie tylko definiowane są nowe bio-materialne sploty, ale także formułowane propozycje o charakterze etycznym określające rolę procesów biotechnologicznych późnego kapitalizmu w kategoryzowaniu i eksploatacji różnorodnych bio-materialów. Rozszerzając molekularne granice, Kac, Tremmel i Fukuhara podważają obiegowe przekonanie o wyjątkowości ludzkiego ciała, i przedstawiają w sposób nieagresywny interakcje z nie-ludzką materią. Podkreślam, że dzięki połączeniu różnych dyscyplin i metodologii prace bio artu stają się praktykami interdyscyplinarnymi, które pozwalają dostrzec i otoczyć opieką dotychczas marginalizowane przez bio-kapitalizm więcej/nież/ludzkie sploty. Analogiczne podejście do relacyjności znajduję w spekulatywnej wizji przedstawionej w filmie *Annihilation*, w którym Aleks Garland uchwycił transgeniczne anomalie będące wynikiem zmian społeczno-kulturowych i środowiskowych zachodzących w antropocenie. Jak zaznaczam, więcej/nież/ludzka relacyjność uchwycona przez reżysera i artystów bio artu nie jest negowana, ale staje się podstawą do stworzenia nowych synergii wiedzy opartych na etycznych metodach postrzegania złożoności naszego świata.

W ostatnim rozdziale zatytułowanym *Unfolding More/Than/Human Performances with and for the Future* rekonstruuje nowatorskie praktyki performatywne włączające w swoje działania nie-ludzkie organizmy (algi, śluzowce i bakterie), w efekcie czego wypracowane są postantropocentryczne formy ekspresji. Rozpatruję performanse Jenny Suteli i Michaela Burtona oraz Michiko Nitty, a także instalację interaktywną Anny Dumitru i Aleksa Maya, w których za sprawą metod performatywnych i interaktywnych nie-ludzkie organizmy współuczestniczą w działaniach, renegocjując humanistyczne paradygmaty. Co istotne, projekty artystyczne omawiane w tej części monografii nie eksploatują nie-ludzkich organizmów, ale są rezultatem współpracy organizmów w tworzeniu dzieła. Artyści, angażując nie-ludzkich aktorów do swoich prac, biorą pod uwagę ich morfologię i procesy metaboliczne

i w efekcie nie ingerują w ich byt. W projektach *Super-organism* Dumitru i Maya, *Many-Headed Reading* Suteli oraz *The Algae Opera* Burtona i Nitty nie-ludscy aktorzy nie są jedynie rekwizytami, ale ulegając nieustannej morfogenezie, jak wykazuję, stają się również współtwórcami działań artystycznych. Artyści wyzyskują projekty do stworzenia symbiotycznej relacji opartej na trosce i szacunku wobec nie-ludzkich aktorów, podkreślając nasze więcej/nież/ludzkie sploty. Działania performatywne, zainspirowane współczesnymi badaniami nad antropoceniem, nawiązują do problemów ekologicznych, politycznych i społeczno-kulturowych ostatniego dziesięciolecia, oferując alternatywne strategie i rozwiązania niezbędne do przetrwania w czasach światowego kryzysu. Stwierdzam, że ta wielogatunkowa performatywność, oparta na ontologicznych i epistemologicznych przesunięciach, staje się więc etycznym działaniem aktywizującym widzów do podjęcia debaty na temat zbiorowej odpowiedzialności w obliczu dzisiejszego kryzysu środowiskowego.

W epilogu wskazuję przede wszystkim na użyteczność zastosowanych w książce nowomaterialistycznych myśli i proponowanego rozszerzenia konceptualnego zainspirowanego realizmem sprawczym Karen Barad w badaniach nad rolą omawianych praktyk artystycznych. Przywołane w monografii postantropocentryczne formy ekspresji, wynikające z łączenia metod naukowych i artystycznych, eksplorują granice wzajemnej relacyjności materii ludzkiej i nie-ludzkiej, podkreślając ich współzależność i współkonstituowanie. Co istotne, nowe formy konceptualizacji, wypracowane przez artystów omawianych w monografii, są ukierunkowane na zróżnicowany, a zarazem wielogatunkowy charakter świata. Jak utrzymuję w epilogu, zastosowanie nowej optyki badawczej, zakładającej budowanie wiedzy z wykorzystaniem splotów materialno-dyskursywnych daje punkt wyjścia dla pełniejszego rozumienia wielogatunkowej współsprawczości w procesach jej wytwarzania. Innym wątkiem, do którego odwołuję się w tej części książki, jest wymiar etyczny analizowanych projektów, rozumiany jako zmiana powszechnego stosunku wobec bioróżnorodności (Puig de la Bellacasa). Jak wykazuję, omawiane prace nie powielają wzorców i strategii konceptualizowania ciał wytwarzanych przez mechanizmy zaawansowanego kapitalizmu, ale sugerują sposoby wypracowywania nowych modeli wiedzy opartych na wielogatunkowej współpracy, które mogą stać się przydatne w dobie obecnego kryzysu ekologicznego. W tym świetle prace artystyczne sięgające po więcej/nież/ludzkie sploty stają się sprawczymi praktykami, które nie narzucają konkretnej wizji rzeczywistości, ale kształtują wiedzę o świecie opartą o relację *wraz-z* wcześniej wykluczonymi.

4.4 Znaczenie wyników projektu

Książka stanowi istotny wkład w rozwój badań nad sztuką współczesną zmierzającą do wypracowania nowych form i metod konceptualizacji postantropocentrycznej wizji świata. Zarówno problematyka (koncepcja więcej/nież/ludzkiego splotu), jak i proponowana przeze mnie metodologia badań osadzonych na gruncie nowomaterialistycznych teorii pobudzają do pogłębionej refleksji nad rolą we współtworzeniu rzeczywistości społeczno-kulturowej, która uwzględnia wielogatunkowość. Tak zakrojone badania umożliwiają wyjście poza wszechobecne dualizmy poznawcze (człowiek-zwierzę, natura-kultura, przedmiot-podmiot), które przyczyniają się do marginalizacji nie-ludzkich bytów. Nowatorskie pojęcie więcej/nież/ludzkiego splotu ułatwia natomiast zaakcentowanie sprawczego charakteru analizowanych projektów artystycznych i zaproponowanie materialno-dyskursywnej metody rozwoju wiedzy z wykorzystaniem logiki relacyjności. Odwołując się do różnorodnych form działalności artystycznej dowodzę, że twórcy realizują projekty, które stają się praktykami współtworzonymi wraz-z więcej/nież/ludzkim światem, nie będąc jedynie jego odzwierciedleniem. Co istotne, książka rozwija również teorię etyczno-onto-epistemologiczną bazującą na logice relacyjności, która nabiera dodatkowego znaczenia w obliczu obecnego kryzysu środowiskowego wynikającego z destrukcyjnej działalności człowieka. Centralnym punktem mojego wywodu jest teza, że więcej/nież/ludzkie praktyki artystyczne nie odrzucają tradycyjnych form konceptualizacji, ale wzbogacają je o nowe sposoby myślenia i działania na rzecz przyszłości naszego wielogatunkowego świata.

4.5 Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych: publikacje, nowe projekty badawcze i prace redakcyjne (pełna lista publikacji w Załączniku 4 „Wykaz osiągnięć”)

Moja praca naukowa koncentruje się wokół następujących obszarów tematycznych:

- posthumanistyczne sploty w praktykach artystycznych doby antropocenu;
- głosy mniejszości w tekstach kultury;
- rekonfiguracje obrazów ponowoczesności;

Poniżej umieszczam krótkie omówienie tej działalności.

Posthumanistyczne sploty w praktykach artystycznych doby antropocenu

Moje rozważania zawarte w monografii *Posthuman and Nonhuman Entanglements in Contemporary Art and the Body* były poprzedzone podobnymi badaniami, a następnie znalazły swoją kontynuację w kolejnych tekstach naukowych stanowiących uzupełnienie osiągnięcia

naukowego pod względem metodologii oraz materiału badawczego (opis poszczególnych publikacji umieszczam poniżej). Warto zaznaczyć, że badania związane z tą tematyką pozostają głównym wątkiem mojej pracy naukowej w ostatnich latach. Głównym przedmiotem zainteresowania w niżej zestawionych tekstach jest również nowy materializm, rezygnujący w swojej refleksji z antropocentrycznego paradygmatu, a podkreślający wagę więcej-niż-ludzkich² splotów. W tym cyklu tekstów dokonuję analizy praktyk artystycznych ukazujących różne formy sprawczości nie-ludzkich bytów, podkreślając materialno-semiotyczne relacje człowieka, klimatu, technologii i czynników pozaludzkich. Projekty koncentrują się na działaniach podejmujących kwestie destabilizacji klimatycznej, utraty bioróżnorodności czy masowego wymierania gatunków doby antropocenu. Co istotne, większość omawianych prac wyszczególnionych w tym cyklu nie została wcześniej poddana analizom krytycznym.

W tekście *(Re)situating More-than-human Knowledge: Material Entanglements in Laura Gustafsson and Terike Happonen's Museum of Nonhumanity and Helena Hunter's Falling Birds*, wydanym w tomie *Investigating Cultures of Equality*, przyglądam się dwóm praktykom artystycznym wykorzystującym strategię ekoaktywizmu w kontekście kryzysu środowiskowego i masowego wymierania gatunków. Analizuję instalację performatywną Heleny Hunter oraz tymczasowy projekt muzeum autorstwa Laury Gustafsson i Terike Happonen, które ukazują, że proces artystyczny – wytwarzając nowe materialne międzygatunkowe sploty i określając więcej-niż-ludzkie perspektywy – redefiniuje wiedzę opartą o antropocentryczny model dominujący w dyskursie społeczno-kulturowym. W omawianych projektach wiedza jest efektem relacyjności i współdziałania z nie-ludzkimi aktorami. Wskazuję zatem, że artyści obierający podejście etyczno-onto-epistemologiczne (Barad 2003, 2007) w swoich projektach kształtują zbiorowe rozumienie więcej-niż-ludzkich splotów, wyznaczając nowe międzygatunkowe przestrzenie naszego współistnienia.

Relacyjność środowiska, technologii oraz podmiotów więcej-niż-ludzkich została ujęta w artykule *Welcome to the Neganthropocene. Practices of Healing in Matterlurgy's Air Morphologies*, który ukazał się w numerze specjalnym *Dismantling Anthropocene. Beyond Binary Categorizations* pisma "Technoetic Arts. A Journal of Speculative Research". W artykule omawiam projekt *Air Morphologies* stworzony przez londyński duet Matterlurgy, który za sprawą technologii rzeczywistości wirtualnej lokuje widzów bezpośrednio w środowisku cząsteczek odpowiedzialnych za zanieczyszczenie powietrza, angażując ich w

² Warto zaznaczyć, że teksty składające się na poniższy cykl wykorzystują zapis *wieć-niż-ludzki* wprowadzony przez Sarah Whatmore. Koncepcja *more/than/human* została rozwinięta przeze mnie dopiero w monografii będącej głównym osiągnięciem habilitacyjnym. Ujęcie to zostało uwzględnione w rozdziale „More/than/human Water. Critical Poetics of Liquid Ecosystems in Matterlurgy's *Sensitives Stream*”, który ukaże się pod koniec 2023 roku.

kolejne etapy zjawiska. Nadrzędną rolę w projekcie odgrywa technologia VR, przybliżająca widzom kwestie zanieczyszczenia środowiska oraz konkretną wizję technonauki (Haraway), wychodzącą poza typową już dychotomię natura–kultura. Jak ukazuję, projekt staje się techniczno-etyczną praktyką pielęgnowania sposobów myślenia i dbania o więcej-niż-ludzki świat niezmiernie przekształcony i zdominowany przez czynniki antropogeniczne. Rozważania zawarte w tym tekście inspirowane są filozoficzną koncepcją negantropocenu wprowadzoną przez Bernarda Stieglera i będącą odpowiedzią na entropiczny i apokaliptyczny wymiar antropocenu. W tym kontekście praktyka artystyczna wypracowuje wspólne strategie myślenia i działania oparte na relacyjności natury, technologii, historii, przedmiotów i założeń teoretycznych wobec problemu zanieczyszczenia środowiska. W artykule podkreślam, że tak obrana artystyczna perspektywa pozwala widzom rozpoznać więcej-niż-ludzkie sploty, składające się w tym przypadku z połączenia: człowiek–natura–technika, umożliwia także przekształcenie konwencjonalnych (dualistycznych) wzorców budowania wiedzy i stopniowe redukowanie niekorzystnych skutków antropocenu.

Kluczową rolę w grupie tekstów poświęconych posthumanistycznym splotom w praktykach artystycznych doby antropocenu odgrywa artykuł *Performing with/for the Algae World in the Anthropocene. Burton Nitta's Algaculture Projects*, zamieszczony na łamach "International Journal of Performance Arts and Digital Media". Odwołując się do nowomaterialistycznych ram teoretycznych (Barad, Haraway, Braidotti), w tym do rozważań nad rolą metabolizmu w kulturze w ujęciu Myry J. Hird, analizuję projekt Burтона i Nitty, w którym artyści spekulują na temat przyszłości człowieka w obliczu kryzysu klimatycznego, niedoboru zasobów naturalnych i utraty bioróżnorodności w antropocenie. Duet w projekcie *The Algae Opera* z 2012 zrealizował działanie performatywne oparte na relacji pomiędzy algami, klasycznie wykształconą śpiewaczką operową i kompozytorem muzyki elektronicznej, proponując nowe metafory i sposoby wyobrażania sobie ludzkich relacji z Ziemią w obliczu przyszłych niedoborów żywności. Jak zaznaczam, otwierając przestrzeń dla nieoczekiwanych spotkań więcej-niż-ludzkich aktorów, projekt duetu, wychodząc poza ramy antropocentryczne, eksponuje troskę o wzajemną relację z różnorodnymi elementami ożywionymi (algi) i nieożywionymi (technologia), polegającą nie na dominacji aktorów ludzkich, ale uwzględnieniu potrzeb nie-ludzkich organizmów i nienaruszaniu ich granic. Należy podkreślić, iż omawiana praca stała się inspiracją do przygotowania rozdziału czwartego poświęconego postantropocentrycznym praktykom performatywnym mojej monografii, a jego część stanowią także dokonane analizy dotyczące pracy *The Algae Opera*.

Rozważania na temat materialno-dyskursywnych splotów pojawiają się również w artykule *Performing More-than-human Corporeal Connections in Kiki Smith's Works*,

opublikowanym w „Text Matters. A Journal of Literature, Theory and Culture”. W artykule dokonuję analizy rzeźby Kiki Smith oraz performansu Josepha Beuysa w oparciu o rozważania Gillesa Deleuze’a, Feliksa Guattariego, Briana Massumiego oraz koncepcję *sympoiesis* Donny Haraway, która zakłada, że świat jest współtworzony przez liczne organizmy istniejące na naszej planecie. Analizując pracę Smith, ukazuję, że ciała ludzi, jak i nie-ludzkich zwierząt ulegają nieustannej morfogenezie, stając się formami hybrydowymi, nierozdzielnie powiązanymi z zachodzącymi w świecie procesami materialnymi. Skupiając się na bardziej złożonych koncepcjach materialności świata niż tradycyjne perspektywy oparte na metodach reprezentacji, w tym negacji więcej-niż-ludzkich aktorów, w artykule podkreślam, że tylko poprzez przekroczenie granicy dzielącej to, co ludzkie i to, co nie-ludzkie, oraz zakwestionowanie binarnych opozycji narzuconych przez ontologię humanizmu możemy wypracować etyczne i politycznie zaangażowane sposoby współistnienia w wielogatunkowym świecie. Tak ujęta perspektywa może ostatecznie pomóc nam zrozumieć współzależność organizmów, a następnie wypracować nowe strategie dalszego przetrwania środowiska naturalnego w dobie kryzysu.

Transgatunkowe kontakty cielesne stały się również tematem przewodnim artykułu *Affective Aesthetics of Posthuman Bodies in Pain in Matthew Barney’s Drawing Restraint 9*, będącego częścią numeru specjalnego „The Polish Journal of Aesthetics. The Affective Aesthetics of The Body in Pain”. W artykule omawiam eksperymentalny film *Drawing Restraint 9* Matthew Barneya z 2005 roku, przyglądając się temu, w jaki sposób artysta wplata ludzkie ciało w procesy biologiczne, technologiczne i geologiczne, aby odnaleźć źródło transgatunkowego bólu. Podkreślając nierozłączność materii ciał ludzkich i nie-ludzkich, Barney wskazuje na potrzebę przepracowania hierarchicznych relacji człowieka ze światami nie-ludzkimi. Jak ukazuję, w pracy artysty zarówno ludzkie, jak i nie-ludzkie ciała podlegają ciąglej morfogenezie, stając się złożoną wielością wychodzącą poza antropocentryczny paradygmat. Odnosząc się do rozważań Deleuze’a i Guattariego, wskazuję, że ciała nie mają wewnętrznych granic i właściwości; są zjawiskami materialno-dyskursywnymi, a tym samym z natury nie-ludzkimi. W związku z tym, jak ukazuje film, ból przekracza podziały gatunkowe, stając się zjawiskiem współzależnym i współodczuwalnym przez wszystkie gatunki obecne na naszej planecie.

Moje rozważania na temat złożoności ciał posthumanistycznych po raz pierwszy pojawiły się w artykule *Savage Beauties. Alexander McQueen’s Performance of Posthuman Bodies* zamieszczonym w „International Journal of Performance Arts & Digital Media. Bodily Extensions and Performance”, a następnie przedrukowanym na potrzeby monografii *Staging Fashion. The Fashion Show and Its Spaces* wydanej przez Bloomsbury Academic. Analizuję

w nim projekty i pokazy mody McQueena w świetle jego rozważań nad sposobami konceptualizacji ludzkiego ciała w technologicznie zaawansowanym świecie, w którym postęp naukowy i technologiczny zrewolucjonizował protetykę, genetykę, neurobiologię i robotykę. W artykule wskazuję, że McQueen wypracowuje autonomiczne sposoby definiowania ciał niezależne od konwencji kulturowych dyktowanych przez przemysł modowy. Czerpiąc ponownie z myśli Deleuze'a i Guattariego i ich nowomaterialistycznych rozwinięć (Barad, Braidotti i Haraway), ukazuję, że ciało w pracach projektanta, w przeciwieństwie do dominujących trendów wyznaczanych przez tradycyjne projekty, ulega transformacji wraz z procesami materialnymi zachodzącymi podczas pokazów mody. Posthumanistyczne ciała, będące asamblażami składającymi się z różnorodnych materiałów i obiektów, w pracach McQueena są przedłużeniem cielesnych możliwości, których funkcja, potencjał czy znaczenie stają się całkowicie współzależne od relacji z elementami nie-ludzkimi.

Głosy mniejszości w tekstach kultury

Kolejny cykl tematyczny poświęcony jest szeroko pojętym badaniom nad (nie)widocznością mniejszości kulturowych w pracach artystycznych i filmowych. Warto zaznaczyć, że prowadzone studia w tym zakresie stały się załącznikiem mojej obecnej pracy badawczej zorientowanej na posthumanistycznych praktykach wykraczających poza wszelkie dualizmy: natura–kultura, zwierzę–człowiek, przedmiot–podmiot. Publikacje dotyczące tego zagadnienia koncentrowały się na analizie rozważań filozoficznych związanych ze zwrotem afektywnym autorstwa Briana Massumiego i jego odczytaniem filozofii Gillesa Deleuze'a i Feliksa Guattariego oraz nomadyczną teorią kulturową rozwiniętą przez Rosi Braidotti. Poniżej scharakteryzowane teksty dotyczą praktycznych realizacji artystycznych mających etyczno-aktywistyczny wymiar. Uwzględnione w tym cyklu teorie wychodzą poza klasyczne ramy studiów kulturowych oparte głównie na hegemonii analizy dyskursu i kategoriach reprezentacji. W świetle tych badań wiedza, przekraczająca opozycje dualistyczne, rozumiana jest jako intelektualno-cielesny proces umożliwiający wypracowanie praktyk o charakterze etycznym.

Zagadnienie to rozwijam m.in. w tekście *Encountering the Virtual in Affective Spaces. Krzysztof Wodiczko's OUT OF HERE War Veteran Projects*, który ukazał się w „Przeglądzie Kulturoznawczym”. Artykuł został osadzony w kontekście centralnych założeń etyki–estetyki i koncepcji wirtualności zaproponowanej przez Gillesa Deleuze'a, które wyłaniają się z jego rozważań dotyczących widzialności i niewidzialności w procesach reprezentacji. Omawiam w nim instalację *OUT OF HERE*, metaforycznie odnoszącą się do losu straumatyzowanych amerykańskich weteranów i ofiar wojennych. Jak wskazuję, projekt Krzysztofa Wodiczki

uruchamia transmedialny dialog z widzami, umożliwiając im doświadczenie traumatycznych wydarzeń, a w konsekwencji przepracowanie biernych postaw wobec wykluczonych oraz zachętę do przeciwdziałania szeroko pojętemu wykluczeniu ofiar i weteranów wojennych z dyskursu społeczno-kulturowego.

W nurt mojej refleksji nad marginalizacją mniejszości kulturowych można włączyć również tekst *Nomads and Migrants in Affective Spaces: Krzysztof Wodiczko's Sans Papiers and The New Mechelenians Projections*, poświęcony projekcjom publicznym przygotowanym przez artystę we Francji. Wodiczko anektuje miejską przestrzeń publiczną, wsłuchuje się w marginalizowane społeczności imigrantów, następnie oddaje im głos w swoich projekcjach. Jak zaznaczam w artykule, artysta wytwarza afektywne miejsca spotkań, umożliwiające nie tylko ukazanie systemowych form opresji i wykluczenia, ale przede wszystkim generowanie nowych praktyk aktywizacji społeczno-kulturowej. W obu tekstach poświęconych pracom Wodiczki rozszerzam perspektywę teoretyczną związaną z afektywną estetyką wytwarzaną w przestrzeniach publicznych i podejściem do sposobu percepcji i doświadczania rzeczywistości – zarówno tej widzialnej, jak i niewidzialnej – wzbogacając ją o istotną rolę elementów interaktywnych z widzem i jego usytuowaniem w poszczególnych materialno-semiotycznych kontekstach.

Rozważania nad pogłębiającą się marginalizacją i systemowym wykluczeniem różnorodnych mniejszości etnicznych i seksualnych z dyskursu i sfery publicznej pojawiają się również w moich wcześniejszych tekstach poświęconych analizie dzieł filmowych. W *Nomads and Postcolonial Rhizomes in My Beautiful Launderette* oraz *Beyond Ethnicity. Diversity and Nomadism in Mira Nair's The Namesake* wykorzystuję figurę nomady i teorię podmiotów nomadycznych w feministycznym ujęciu Braidotti oraz w filozofii Deleuze'a i Guattariego, odczytując na nowo sposoby konstruowania podmiotowości w kontekście różnorodnych społeczno-kulturowych uwikłań prezentowanych w produkcjach filmowych. Jak podkreślam na przykładzie obu filmów, podmiotowość nomadyczna ukazana w filmach jest zmienna, relacyjna, wieloraka, ucieleśniona i zawsze usytuowana w danym kontekście kulturowym. Podkreślam, za Braidotti, że różnorodność klasową, rasową i seksualną należy rozpatrywać poza binarnym schematem „tożsamy–inny”. Wypracowane ujęcie teoretyczne w wyżej wymienionych tekstach umiejscawia moje badania w nurcie rozważań nad rozwojem nowo materialistycznych form filozoficznego myślenia o tożsamości i podmiotowości, teoriach dotyczących ciała i ucieleśnienia oraz krytycznych rozważań nad afektem.

Rekonfiguracje obrazów ponowoczesności

Wśród tematów opracowywanych tuż po uzyskaniu stopnia doktora nauk humanistycznych pojawił się namysł nad transformacją obrazów ponowoczesności, który rozpocząłam w badaniach na etapie przygotowania pracy magisterskiej. Refleksje nad sposobami reprezentacji procesów społeczno-kulturowych w dobie ekspansji kapitalizmu, osadzone w perspektywie teoretycznej studiów kulturowych i ich postmodernistycznych rozwinięć, kontynuowałam podczas przygotowania rozprawy doktorskiej poświęconej sztuce brytyjskiego pop artu. Recykling kulturowy (będący starannie zaplanowanym działaniem wykorzystującym różnorodne technologie), kontaminacja kulturowa, estetyzacja oraz anestetyzacja rzeczywistości stały się punktem wyjścia do moich rozważań przedstawionych w monografii ***British Pop Art and Postmodernism***. W książce, będącej rozszerzeniem mojej dysertacji doktorskiej złożonej w 2012 roku, zarysowuję przejście od zasady mimetycznego odzwierciedlania rzeczywistości, zakorzenionego w platońskiej metafizyce, do procesów repetycji i symulacji, które stały się nadrzędnymi strategiami kreującymi codzienność w epoce globalizacji. Jak wskazuję, brytyjski pop art zdemaskował mechanizmy społeczno-kulturowe zdominowane przez nowy porządek ekonomiczny i medialny, odpowiadające za manipulowanie obrazami lat sześćdziesiątych XX wieku. Kontynuację myśli na temat procesów estetyzacji i anestetyzacji rzeczywistości rozwijam również w kolejnych tekstach: ***Carnavalesque Pop. Representations of the Commonplace in British Pop Art*** oraz ***Pop Culture Identity Visualized in Selected Works by Pop Artists***. Natomiast rozdział ***POP Muse and Mate. Pauline Boty's Refigured Bodies***, poświęcony analizie prac Pauline Boty, jest wglądem w procesy konstruowania kobiecości w kulturze popularnej. W oparciu o myśli Simone de Beauvoir i Elizabeth Grosz podkreślam, że artystka odrzuca dualizmy odpowiedzialne za kreowanie cielesności kobiet, wypracowując afirmatywne podejście i sensualne formy artystyczne przekraczające doświadczenia obcowania z kulturą dominującą.

Do refleksji nad obrazami późnego kapitalizmu i mechanizmami różnorodnych zawłaszczeń kulturowych powracam w tekście ***Transgression of Postindustrial Dissonance and Excess. (Re)valuation of Gothicism in Jim Jarmusch's Only Lovers Left Alive***. Artykuł poświęcony jest estetyce gotyckiej w filmie Jima Jarmuscha, którą rozpatruję w oparciu o koncepcję transestetyki Jeana Baudrillarda i myśl Jacka Halberstama o współczesnych sposobach reprezentacji potworności. Jak wykazuję, transgresyjny charakter estetyki i poetyki gotyckiej utracił swoje strategie subwersywne. Powielając kody kulturowe i znaki estetyczne, gotyckie produkcje podporządkowują się regułom kultury postindustrialnej, w pełni neutralizując pierwotnie z nią powiązane pojęcia: inności i odmienności. W tekście podkreślam, że wypracowana przez Jarmuscha estetyka „indie” w dużej mierze umożliwia reżyserowi

przewartościowanie kodów dominujących w społeczno-kulturowym dyskursie i daje sposobność znalezienia antidotum na znieczulenie społeczne generowane przez postindustrialne formy kulturowe. Jak wskazuję, film możemy odczytać zatem jako ostrzeżenie przed skutkami zaawansowanego kapitalizmu praktykowanego w skali globalnej.

W tekście *Beyond the Edge of Frame. The Aesthetics of Nostalgia in Derek Jarman's Carravagio* zawarłam rozważania na temat roli estetyki nostalgii w konceptualizacji alternatywnych form narracji nad podmiotowością ponowoczesną. Podejmuję w nim próbę odczytania filmu Dereka Jarmana w kontekście badań nad rolą obrazu postmodernistycznego w kreowaniu przeszłości i podmiotowości liminalnej. W artykule odnoszę się do zaproponowanej przez Lindę Hutcheon definicji nostalgii, która nie przejawia się wyłącznie w stylistyce pastiszu opartej na przywołaniu obrazów z przeszłości, lecz także, jak dowodzę, kreuje wyidealizowaną historię opartą o twórczość Carravagia. Tak pojęta nostalgia umożliwia Jarmanowi wytworzenie alternatywnej przestrzeni pozwalającej na zaangażowanie podmiotów wykluczonych z obiegu społeczno-kulturowego.

Prace redakcyjne i translatorskie

W okresie działalności naukowej po uzyskaniu stopnia doktora nauk humanistycznych podejmowałam również prace o charakterze redakcyjnym i translatorskim. Jestem współredaktorką numeru specjalnego pisma „Open Cultural Studies” (wydawnictwo De Gruyter). Opracowany wspólnie z Beatą Zawadką (Uniwersytet Szczeciński) zbiór *Transmediating Culture(s)?* składający się z tekstów autorów z Polski, Włoch, Chorwacji, Wielkiej Brytanii, Stanów Zjednoczonych i Grecji jest poświęcony szeroko pojętym procesom transmedialności w filmie, grach, literaturze, sztuce i architekturze. Zebrane artykuły, będące wynikiem konwergencji kulturowych, są splotem teoretycznych i analitycznych rozważań tworzących sieć interakcji medialnych w praktykach artystycznych. Tom otwiera tekst napisany we współautorstwie z Beatą Zawadką, będący teoretycznym przeglądem procesów transmedialności rzeczywistości zawartych w różnorodnych tekstach kultury XX i XXI wieku.

Monografia *Redefining Kitsch and Camp in Literature and Culture* (2014) jest zbiorem tekstów powstałych po zorganizowanej przeze mnie w roku 2012 w Łodzi międzynarodowej konferencji Kitsch and Camp in Popular Culture. Książka wpisuje się w cykl badań poświęconych wpływom różnorodnych procesów reprezentacji kulturowych na tworzące się kategorie estetyczne. Teksty autorów z Polski, Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii wypełniają lukę powstałą po kluczowej publikacji Tomasa Kulki *Kitsch and Art* z 1996 roku, rozszerzając proponowane przez niego historyczne ujęcie kiczu o estetykę kampu i jej transgresyjny wymiar. W książce podkreślam w oparciu o materiał badawczy z ostatniego

dwudziestolecia oraz postmodernistyczne podłoże teoretyczne, że pojęcia kampu i kiczu za sprawą procesów globalizacji i anestetyzacji rzeczywistości nie tylko wzajemnie się dopełniają, ale przede wszystkim zacierają swoje pierwotne granice.

W zakresie moich prac translatorskich warto wspomnieć o tłumaczeniu tekstu *Posthuman Relational Subjectivity and the Politics of Affirmation* (*Posthumanistyczna podmiotowość relacyjna i polityka afirmatywna*) autorstwa Rosi Braidotti, które ukazało się w zbiorze *Relational Architectural Ecologies: Architecture, Nature and Subjectivity* (2013). Tekst jest wprowadzeniem do rozważań filozofki na temat kształtowania się podmiotowości w późnym kapitalizmie. Tłumaczenie zostało przygotowane w ramach realizowanego przez Fundację Machina Myśli projektu „Przybliżenie nurtu nowego materializmu – przekłady wybranych tekstów”, finansowanego w ramach umowy 906/P-DUN/2017 ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę.

5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Po otrzymaniu tytułu doktora nauk humanistycznych w dziedzinie kulturoznawstwa na Uniwersytecie Łódzkim w 2012 roku podjęłam pracę na stanowisku adiunkta w Instytucie Anglistyki Uniwersytetu Szczecińskiego, którą kontynuowałam do września 2019 roku. W trakcie zatrudnienia uczestniczyłam w Szkole Letniej *Human/Inhuman/Posthuman* (23–28.08.2015) prowadzonej przez Rosi Braidotti na Uniwersytecie w Utrechcie, zgłębiając metodologiczne założenia posthumanizmu krytycznego oraz nowego materializmu w badaniach nad studiami kulturowymi. Seria seminariów ukierunkowała moje badania habilitacyjne na rolę cielesności oraz sprawczości materii w procesach kształtowania wiedzy. Pobyt w Utrechcie zaowocował również powstaniem kolektywu badawczo-artystycznego *Posthuman Art and Research Group*, występującego również pod nazwą Dori.O, zrzeszającego artystów oraz badaczy z Polski, Wielkiej Brytanii, Niemiec, Szwecji oraz Kanady. Jako członkini i współinicjatorka grupy uczestniczę w comiesięcznych spotkaniach badawczych w trybie zdalnym. Spotkania z czasem stały się okazją do stworzenia pomostu łączącego rozważania teoretyczne z działaniami artystycznymi podejmowanymi w trakcie warsztatów, konferencji naukowych (*Open Fields Exhibition and Conference: Centre for New Media Culture, 7th Annual Conference on the New Materialisms: Performing Situated Knowledges: Space, Time, Vulnerability*), wystaw oraz prac artystycznych (np. praca *Earthbnb* opublikowana w *APRIA Journal* pod koniec 2022 roku). Za sprawą międzynarodowego usieciowienia członkowie grupy podjęli również współpracę w ramach projektu *New*

Materialism: Networking European Scholarship on "How Matter Comes to Matter" (COST, 2014–2018). Aktywność w ramach sieci niewątpliwie odsłoniła praktyczny wymiar posthumanistycznych i nowomaterialistycznych działań artystycznych.

W celu dalszego zgłębnienia praktycznego wymiaru teorii posthumanistycznych w badaniach nad sztuką współczesną w roku 2016 podjęłam w trybie zdalnym sześciotygodniowy kurs *Posthuman Aesthetics* zorganizowany przez Uniwersytet w Aarhus w Danii. Prowadzone przez Madsa Rosenthala Thomsena i Jacoba Wambergę interaktywne zajęcia stały się platformą wymiany myśli badaczy z różnych ośrodków międzynarodowych. Uczestniczyłam ponadto w kolejnym roku w tygodniowej filozoficznej szkole letniej zorganizowanej przez Department of Philosophy, Communication and Visual Arts of University of Roma Tre w Rzymie oraz międzynarodowe stowarzyszenie Deleuze Studies. Dzięki warsztatom poświęconym zagadnieniom *virtuality, becoming and life* w pracach Gilles'a Deleuze'a i Feliksa Guattiego mogłam zbadać połączenia koncepcji etycznej zaproponowanej przez filozofów z perspektywami nowomaterialistycznymi i posthumanistycznymi.

W ramach projektów naukowych finansowanych przez Uniwersytet Szczeciński odbyłam również tygodniowe i dwutygodniowe wizyty studyjne w Tate Archives i Tate Research Department w Londynie (2018, 2019), podczas których pozyskałam materiały badawcze poświęcone najnowszym praktykom artystycznym z pogranicza sztuki i nauki. Badania nad konceptualizacją ciała skłoniły mnie również do zapoznania się z publikacjami z pogranicza humanistyki i medycyny. Właśnie w tym celu odbyłam kwerendę w bibliotece Wellcome Trust Collection, która posiada jedne z największych zbiorów medycznych w Wielkiej Brytanii. W trakcie pobytów w Wielkiej Brytanii korzystałam również z archiwów Warburg Institute (2018, 2019), British Library w Londynie oraz z John Rylands Research Institute and Library (University of Manchester Library) w Manchesterze (2020).

Po uzyskaniu stopnia doktora nauk humanistycznych wzięłam czynny udział w 34 konferencjach naukowych oraz sympozjach w Polsce i zagranicą. Wszystkie wydarzenia miały charakter międzynarodowy, a referaty były przedstawione w języku angielskim. Na szczególną uwagę zasługują konferencje *Beyond Humanism Conference Series* (2017, 2018, 2019) zorganizowane przez Stefana Sorgnera i Francescę Ferrando, dzięki którym nawiązałam współpracę recenzencką z *Journal of Posthuman Studies*, ale przede wszystkim mogłam skonfrontować własne podejście badawcze ze specjalistami w zakresie posthumanizmu z różnych regionów świata. W ramach inicjatywy Transcultural Higher Seminars zostałam również poproszona o wygłoszenie dwóch wykładów gościnnych na uniwersytetach w Lipsku oraz Falun (Szwecja) oraz wykładu plenarnego w trakcie konferencji doktoranckiej w Łodzi (zatrudniona byłam wówczas na Uniwersytecie Szczecińskim). W styczniu 2018 roku

zaproszono mnie również do wzięcia udziału w warsztatach prowadzonych przez Malou Juelskjaer (Danish School of Education Aarhus University) w pełni poświęconych teorii Karen Barad i zastosowaniu jej w najnowszych badaniach humanistycznych.

Od 2010 roku jestem członkinią międzynarodowego stowarzyszenia Association for Cultural Studies. W 2013 roku wzięłam udział w międzynarodowej szkole letniej w Klagenfurcie (Austria) zorganizowanej przez stowarzyszenie zajmujące się kierunkom rozwoju studiów kulturowych. Dzięki otrzymanemu grantowi od ACS rok później uczestniczyłam w konferencji *Crossroads 2014* w Tampere (Finlandia), podczas której zapoznałam się z nowymi tendencjami teoretycznych w szeroko pojętej dziedzinie kulturoznawstwa prezentowanymi rok wcześniej w Austrii. Jako członkini European Society for Literature, Science and the Arts od roku 2018 uczestniczę również w konferencjach organizowanych przez stowarzyszenie (Dania 2018, Katowice 2019), stanowiących ważną platformę wymiany myśli badawczych dotyczących relacji sztuki, nauki i technologii.

W październiku 2022 roku rozpoczęłam współpracę w projekcie EUTERPE (European Literatures and Gender in Transnational Perspective), w ramach międzynarodowego konsorcjum zrzeszającego Uniwersytet Łódzki, Central European University w Wiedniu, Uniwersytetem w Bolonii, Uniwersytetem w Utrechcie, Uniwersytetem w Granadzie, Uniwersytetem w Owiedo, Uniwersytetem w Yorku oraz Uniwersytetem w Coventry w programie *HORIZON TMA MSCA Doctoral Networks*. Celem projektu jest wypracowanie innowacyjnego podejścia badawczego do analizy europejskiej produkcji kulturalnej w świetle złożonych negocjacji społecznych i politycznych. Zespół Uniwersytetu Łódzkiego, w skład którego wchodzi, prowadzi badania w zakresie analogii i rozbieżności występujących na styku transnarodowej literatury kobiecej, praktyk wizualnych i performatywnych. Zakres tematyczny projektu wpisuje się w badania nad transkulturową estetyką.

Pełniejsze informacje o moim dorobku naukowo-badawczym zawarłam w wykazie osiągnięć naukowych (Załącznik 4).

6. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę.

6.1 Działalność dydaktyczna

Zakres moich badań naukowych powiązany jest z pracą dydaktyczną. Wiele z prowadzonych przeze mnie zajęć ma charakter autorski i wykorzystuje najnowsze perspektywy teoretyczne. W roku akademickim 2021/2022 prowadziłam na Uniwersytecie Łódzkim seminarium licencjackie *Cyborgs, Hybrids and Posthuman Bodies in the Anthropocene*, które dotychczas

ukończyło 8 seminarzystów, składając prace inspirowane myślą transhumanistyczną i posthumanistyczną. Kolejna edycja seminarium odbywa się w obecnym roku akademickim 2022/2023. Natomiast w okresie mojego zatrudnienia na Uniwersytecie Szczecińskim prowadziłam seminaria licencjackie zatytułowane *Youth Cultures and Subversion in Cultural Texts*, które ukończyło 32 seminarzystów, składając prace i egzamin dyplomowy. Dwukrotnie sprawowałam również opiekę naukową i dydaktyczną nad magistrantami, prowadząc seminaria zatytułowane *From Postmodernism to Posthumanism*. Ostatecznie wypromowałam 20 magistrantów.

Regularnie pełnię również rolę recenzentki prac licencjackich powstających w Zakładzie Literatury i Kultury Brytyjskiej Uniwersytetu Łódzkiego, wcześniej także w Instytucie Anglistyki Uniwersytetu Szczecińskiego.

Od roku 2019 uczestniczę w projekcie *GEMMA: Master's Degree in Women's and Gender Studies* (Erasmus Mundus / Erasmus + finansowanym przez Komisję Europejską), prowadząc zajęcia dydaktyczne dla studentów międzynarodowych studiów magisterskich na Uniwersytecie Łódzkim. Projekt realizowany jest w ramach konsorcjum z innymi uniwersytetami europejskimi (Uniwersytetem w Granadzie, Uniwersytetem w Oviedo, Central European University w Wiedniu, Uniwersytetem w Bolonii, Uniwersytetem w Utrechcie, Uniwersytetem w Coventry oraz Uniwersytetem w Yorku). Do moich zajęć autorskich należą następujące przedmioty: *The Body in Feminist Theory and Practice* oraz *Modern and Postmodern Feminist Theories*, które uwzględniają wciąż rozwijające się nowomaterialistyczne i posthumanistyczne perspektywy. Studia kończą się uzyskaniem podwójnego dyplomu. W ramach projektu GEMMA sprawuję z ramienia UŁ opiekę merytoryczną jako drugi promotor nad studentami piszącymi prace magisterskie, w których wykorzystane zostały teorie posthumanizmu i nowego materializmu. Dotychczas wypromowałam czworo magistrantów prowadzonych we współpracy z promotorami w uniwersytetów w Utrechcie i Granadzie, zaś prace kolejnych czworo są w przygotowaniu (Bolonia, Granada i Oviedo).

Mam również kilkuletnie doświadczenie w prowadzeniu autorskich programów w ramach unikatowego kierunku *Międzynarodowe studia kulturowe* na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politologicznych Uniwersytetu Łódzkiego. W latach 2012–2015 realizowałam następujące zajęcia: *Us and Them. Racial and Colonial Discourse*; *Colonial and Postcolonial Encounters*; *Modern and Postmodern Culture Theories*; *Youth Cultures and Subversion*.

6.2 Działalność organizacyjno-naukowa

Działalność organizacyjno-naukową prowadziłam zarówno na Uniwersytecie Szczecińskim, jak i Uniwersytecie Łódzkim. Warto zaznaczyć, iż od momentu rozpoczęcia zatrudnienia w Łodzi moje działania w dużej mierze koncentrowały się na zadaniach związanych z powołaniem Centrum Badań Posthumanistycznych na Wydziale Filologicznym. Centrum, współtworzone z Katarzyną Ostalską, rozpoczęło swoją działalność w 2021 roku, a jego celem jest upowszechnianie wiedzy na temat wzajemnych zależności między humanizmem, naukami ścisłymi, technologią i środowiskiem. Stopniowo podejmowane wielopłaszczyznowe formy współpracy z naukowcami wywodzącymi się zarówno ze środowiska nauk ścisłych, jak i humanistycznych zaowocowały złożonymi wnioskami grantowymi i wydarzeniami popularyzatorskimi. Nawiązano porozumienie z The Posthumanities Hub prowadzonym przez Cecilie Åsberg, który działa przy Uniwersytecie Linköping w Szwecji, oraz z Francescą Ferrando, założycielką The World Society of Posthuman Studies w Nowym Jorku (Uniwersytet Nowojorski). Obecnie Centrum Badań Posthumanistycznych przygotowuje międzynarodową konferencję naukową *Posthuman Action(s)*, która odbędzie się w 2024 roku. Celem konferencji jest podjęcie dyskusji nad tym, czy i w jakim zakresie praktyki posthumanistyczne mogą sprostać wyzwaniom stawianym w obecnej sytuacji geopolitycznej i klimatycznej. W roku akademickim 2022/2023 zaplanowano również serię wykładów otwartych na Wydziale Filologicznym, które wygłoszone zostaną przez czołowych przedstawicieli polskiego środowiska naukowego, zajmujących się szeroko pojętymi badaniami posthumanistycznymi i transhumanistycznymi.

W Łodzi współorganizowałam dwie międzynarodowe konferencje naukowe i jedno seminarium badawcze. W 2012 roku z mojej inicjatywy odbyła się konferencja *Kitsch and Camp in Popular Culture* z wykładami plenarnymi Ruth Holliday (University of Leeds) i Tracey Potts (University of Nottingham), autorkami monografii *Kitsch! Cultural Politics and Taste*. Tuż po podjęciu zatrudnienia na Uniwersytecie Łódzkim w październiku 2019 roku uczestniczyłam w organizacji konferencji *Literature and Media: Productive Intersections*. W maju 2020 roku w trybie zdalnym (ze względu na pandemię) odbyło się seminarium naukowe CLE2020: *Research in the Arts, the Arts in Research* przeprowadzone stowarzyszenie *Cultural Literacy Everywhere*.

W roku 2016 na Uniwersytecie Szczecińskim współkierowałam (z Beatą Zawadką) międzynarodową konferencją *Transmediating Culture(s)?* poświęconą szeroko pojętym procesom transmedialności. Zasiadałam również w komitetach organizacyjnych kongresu *Oceans Apart: In Search of New Wor(l)ds: International American Studies Association Sixth*

World Congress (2013) oraz konferencji *Performing America. Polish Association for American Studies Annual Conference* (2017).

6.3 Działalność organizacyjno-administracyjna

W trakcie zatrudnienia na Uniwersytecie Szczecińskim pełniłam również funkcje administracyjne. W latach 2016–2019 zasiadałam w Radzie Wydziału Filologicznego jako przedstawicielka pracowników niesamodzielných. Natomiast w latach 2015–2017 pełniłam funkcję przewodniczącej kierunkowego zespołu PRK (Polskie Ramy Kształcenia), którego zadaniem było opracowanie programów kształcenia dla kierunku *Anglistyka*, jak również opracowanie programu dla nowego kierunku *Global communication*.

6.4 Działalność popularyzatorska

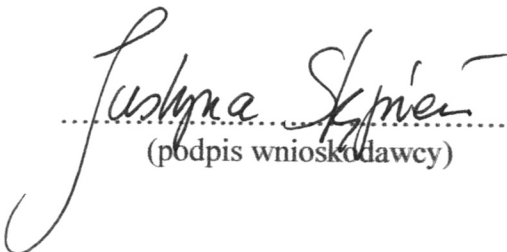
Ważnym elementem mojej pracy naukowej jest promocja kultury i sztuki brytyjskiej wśród uczniów szkół podstawowych i średnich. W latach 2015 i 2016 prowadziłam dla licealistów serię wykładów w ramach Festiwalu Nauki przygotowanego przez Uniwersytet Szczeciński. Wiosną 2019 roku wraz z Beatą Zawadką i Barbarą Braid zorganizowałam dla studentów oraz uczniów szkół średnich serię wykładów otwartych *Szczecin Culture Hub* poświęconych najnowszym trendom w badaniach literaturoznawczych i kulturoznawczych obszaru angielskojęzycznego. W wydarzeniu udział wzięli m.in. prof. David Punter (wybitny znawca kultury gotyckiej z University of Bristol), prof. Catherine Spooner (znawczyni kultury gotyckiej z Lancaster University), prof. Ann Hielmann (znawczyni kultury wiktoriańskiej z University of Cardiff) oraz prof. Sonia Fizek (znawczyni gier i nowych mediów z Cologne Game Lab).

Działalność popularyzatorską zamierzam kontynuować również w ramach Centrum Badań Posthumanistycznych, którego jednym z głównych celów jest upowszechnianie wiedzy z zakresu posthumanizmu, transhumanizmu, kultury i społeczeństwa cyfrowego oraz podmiotów pozaludzkich.

7. Wykaz prac cytowanych omówieniu osiągnięcia naukowego

- Barad, Karen. 2003. "Posthumanist Performativity: Toward an Understanding How Matter Comes to Matter." *Signs. Journal of Women in Culture and Society* 28, no. 3: 801–831. <https://doi.org/10.1086/345321>
- Barad, Karen. 2007. *Meeting the Universe Halfway. Quantum Physics and the Entanglement of Matter and Meaning*. Durham and London: Duke University Press.

- Haraway, Donna. 1991. "A Cyborg Manifesto: Science, Technology, and Socialist-Feminsm in the Late Twentieth Century." *Seminas, Cyborgs and Women: The Reinvention of Nature*. New York: Routledge. 149–181.
- Haraway, Donna. 2011. "Speculative Fabulations for Technoculture's Generations: Taking Care of Unexpected Country." *(tender) creature exhibition catalogue. Artium*. Available at: <http://www.patriciapiccinini.net/essays/> Accessed October 11, 2020.
- Hird, Myra. 2012. "Digesting Difference. Metabolism and the Question of Sexual Difference." *Configurations* 20, no. 3 (Fall): 213–237.
- Puig de la Bellacasa, Maria. 2012. "'Nothing comes without its world': thinking with care." *The Sociological Review* 60, no. 2: 197–216. DOI: 10.1111/j.1467-954X.2012.02070.
- Puig de la Bellacasa, Maria. 2017. *Matters of Care. Speculative Ethics in More Than Human Worlds*. Minneapolis, London: University of Minnesota Press.
- Whatmore, Sarah. 2006. "Materialist Returns: Practising Cultural Geography in and for a More-than-human World." *Cultural Geographies* 13: 600–609.

 (podpis wnioskodawcy)